

Viite

ECOFIN-neuvoston kokous 9.11.2023 sekä Euroryhmän ja laajennetun kokoonpanon kokoukset 8.11.2023, Bryssel

Suomea kokouksissa edustaa valtiovarainministeri Riikka Purra.

Tiivistelmä

Finanssipoliittisten sääntöjen muuttaminen

ECOFIN-neuvosto käsittelee 9.11.2023 kokouksessaan finanssipoliittisten sääntöjen muuttamista. Komissio julkaisi 26.4.2023 ehdotuksensa lainsäädäntömuutoksista Euroopan unionin (EU) finanssipolitiikan sääntökehikon uudistamiseksi. Puheenjohtajamaa Espanja tavoittelee kokouksessa asialistan mukaan yleisnäkemyistä, mutta muistiota kirjoittaessa ei ole ollut käytettävissä puheenjohtajan ratkaisuesitystä yleisnäkemykseksi. Mikäli käsittelyssä ei edetä riittävästi, on mahdollista, että asiasta käydään neuvostossa poliittikkakeskustelu. Komission ja puheenjohtajamaan tavoitteena on neuvoston maaliskuisten päätelmien mukaisesti saavuttaa sopu lainsäädäntöehdotuksista vuoden loppuun mennessä. Myös jäsenvaltiot kannattivat pääsääntöisesti tätä tavoitetta lokakuun ECOFIN-neuvoston yhteydessä. Valtioneuvoston kantoja lainsäädäntöehdotuksiin on käsitelty U-kirjelmässä U 23/2023 vp. Suomi arvioi puheenjohtajan mahdollisten ratkaisuesitysten hyväksyttävyyttä suhteessa Suomen olemassa oleviin kantoihin.

Muut asiat

ECOFIN-neuvosto käy näkemystenvaihdon Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen talous- ja rahoitusvaikutuksista. Lisäksi neuvoston on tarkoitus hyväksyä Ruotsin, Tanskan, Itävallan ja Liettuan päivitetyt elpymis- ja palautumissuunnitelmat. Samalla neuvosto saa tilannekatsauksen elpymis- ja palautumistukivälineen toimeenpanosta. Neuvosto käy myös näkemystenvaihdon vuoden 2023 eurooppalaisen ohjauksjakson toteutuksesta ja jatkotyöstä sekä Euroopan finanssipoliittisen komitean vuosiraportista 2023. Lisäksi neuvosto hyväksyy päätelmät EU-tilastoista ja saa esittelyn Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksesta koskien EU:n talousarvion toteuttamista v. 2022. Ecofin-kokouksen yhteydessä neuvoston puheenjohtajakolmikko käy makrotaloudellisen dialogin työmarkkinaosapuolten kanssa. Lisäksi pidetään ministeritason dialogi EFTA-maiden kanssa.

Euroryhmä 8.11.

Euroryhmässä on esillä makrotaloudellinen kehitys euroalueella, ml. inflaatio ja tilannekatsaus finanssipolitiikan koordinaatiosta sekä euroalueen kilpailukyky. Euroryhmän pankkiunioni-kokoonpanossa esillä on raportti pankkiunionin toiminnallisista näkökohdista. Euroryhmän laajennetun kokoonpanon asialistalla on näkemystenvaihto markkinatoimijoiden kanssa Euroopan pääoma- ja rahoitusmarkkinoiden tulevaisuudesta.

Asialista:

1. Asialistan hyväksyminen
2. (mahd.) A-kohtien hyväksyminen

Lainsäädäntöasiat**3. Muut asiat**

Tilannekatsaus vireillä oleviin rahoituspalvelualan lainsäädäntöhankkeisiin
= *Puheenjohtaja tiedottaa*

4. **Finanssipoliittisten sääntöjen muuttaminen** **s. 5**
 - a) **Asetus talouspolitiikan ja monenvälisen julkisen talouden valvonnan tehokkaasta yhteensovittamisesta**
 - b) **Asetus liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanon nopeuttamisesta ja selkeyttämisestä**
= *Yleisnäkemys*

Ei-lainsäädäntöasiat

5. **Finanssipoliittisten sääntöjen muuttaminen**
Direktiivi jäsenmaiden julkisen talouden kehyksiä koskevista vaatimuksista
= *Yleisnäkemys*
6. **Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen talous- ja rahoitusvaikutukset** **s. 11**
= *Näkemystenvaihto*
7. **Taloudellinen elpyminen Euroopassa**
 - a) **Elpymis- ja palautumistukivälineen toimeenpano** **s. 15**
= *Tilannekatsaus*
 - b) **Elpymis- ja palautumistukivälineen mukaiset neuvoston täytäntöönpanopäätökset** **s. 17**
= *Hyväksyminen*
8. **Eurooppalainen ohjausjakso: Saadut opit ja jatkotyö** **s. 24**
= *Näkemystenvaihto*
9. **Päätelmät EU:n tilastoista** **s. 27**
= *Hyväksyminen*
10. **Euroopan finanssipoliittisen komitean vuosiraportti 2023** **s. 30**
= *Näkemystenvaihto*
11. **Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomus Euroopan unionin talousarvion täytäntöönpanosta varainhoitovuodelta 2022** **s. 34**
= *Esittely*

12. Muut asiat

Keskiviikko 8.11.

11.00	Makrotaloudellinen dialogi (MEDPOL)	
15.00	Euroryhmä	s. 37
18.00	Euroryhmä, laajennettu kokoonpano	s. 38

Torstai 9.11.

8.30	Ministeritason dialogi EFTA-maiden kanssa	
9.30	Aamiainen	
10.30	Ecofin-neuvosto	

Valtiovarainministeriö

Perusmuistio

EU/707/2023-VM-8

Lehtimäki Jonne

30.10.2023

ECOFIN-neuvosto 9.11.2023, Bryssel: 4. ja 5. Finanssipoliittisten sääntöjen muuttaminen

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto 9.11.2023, Bryssel

Eduskuntatunnus

U 23/2023 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Euroopan komissio julkaisi 26.4.2023 ehdotuksensa lainsäädäntömuutoksista Euroopan unionin (EU) finanssipolitiikan sääntökehikon uudistamiseksi. Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto kävi aiheesta politiikkakeskustelun 16.6.2023, ja sen jälkeen ministerit ovat keskustelleet aiheesta heinä-, syys- ja lokakuun kokousten yhteydessä. Lokakuun kokouksen yhteydessä käsiteltiin puheenjohtajamaan suuntaviivojen avulla erityisesti erilaisten turvalausekkeiden käyttämisestä osana uudistettua kehikkoa. Puheenjohtajamaa Espanja tavoittelee marraskuun kokouksessa asialistan mukaan yleisnäkemyistä, mutta muistiota kirjoittaessa ei ole ollut käytettävissä puheenjohtajan ratkaisuesitystä yleisnäkemykseksi. Mikäli käsittelyssä ei edetä riittävästi, on mahdollista, että asiasta käydään neuvostossa politiikkakeskustelu.

Komission ja puheenjohtajamaa Espanjan tavoitteena on neuvoston maaliskuisten päätelmien mukaisesti saavuttaa sopu lainsäädäntöehdotuksista vuoden loppuun mennessä. Lainsäädäntöehdotusten käsittely on alkanut 8.5.2023 neuvoston työryhmässä.

Valtioneuvosto toimitti eduskunnalle lainsäädäntöehdotuksista U-kirjelmän heinäkuussa 2023.

Suomen kanta

Valtioneuvoston kantoja lainsäädäntöehdotuksiin on käsitelty U-kirjelmässä U 23/2023 vp.:

Kansallisen omistajuuden kannalta on keskeistä, että kansalliset demokraattiset prosessit huomioidaan suunnitelmien valmistelussa ja niiden muuttamisessa. Jotta jäsenvaltiot sitoutuvat suunnitelmien toimeenpanoon, on tärkeää, että suunnitelmat tehdään

hallituskausille. Valtioneuvosto korostaa lisäksi, että kansallisen omistajuuden kannalta on tärkeää, että jäsenvaltioilla olisi liikkumavaraa kansallisessa julkisen talouden sopeutusurien suunnittelussa, myös valittavien mittareiden suhteen.

Valtioneuvosto katsoo, että komission esitys velkakestävyuden merkityksen korostamisesta sopeutusurien määrittelyssä on oikeansuuntainen, mutta on kuitenkin tarpeen varmistaa, että velkakestävyysmetodologia on jäsenvaltioiden yhteisesti päättämä ja julkisen talouden sopeutusurat johtavat velan alentumiseen. Tästä syystä on tärkeää varmistaa, että sekä komission teknisiä uria että jäsenvaltioiden suunnitelmien sopeutusuria koskevat riittävät ns. turvalausekkeet.

Valtioneuvosto pitää perusteltuna, että merkittävät rakenteelliset uudistukset ja investoinnit suunniteltaisiin myös keskipitkällä aikavälillä osana julkisen talouden suunnittelua. Valtioneuvosto pitää oikeansuuntaisena komission ajattelua siitä, että tekemällä merkittäviä rakenteellisia uudistuksia jäsenmaat voisivat saada lisäsopeutusaikaa, mutta sen tulisi olla kestoaltaan rajattu. Valtioneuvosto pitää komission esitystä enintään kolmen vuoden lisäajasta kannatettavana.

Vain jäsenvaltioiden, jotka hakevat pidempää sopeutusaikaa, tulisi antaa EU:lle sitoumuksia rakenteellisista uudistuksista ja investoinneista. Investointien vaikutuksia tulisi arvioida lyhyemmällä ja pidemmällä aikavälillä.

Esitetty liitteiden muuttaminen komission delegoiduilla säädöksillä ei ole hyväksyttävissä. Liitteisiin sisältyvät keskeiset asiat tulee joko jättää delegoinnin ulkopuolelle tai niistä tulee sopia jälkikäteen jäsenvaltioiden kesken ns. käytännösäännöissä.

Valtioneuvosto pitää itsenäisiä finanssipolitiikan valvojia hyödyllisenä keinona tehostaa kansallisen finanssipolitiikan valvontaa mutta ei pidä perusteltuna sitä, että valvojat osallistuisivat myös finanssipoliittis-rakenteellisten suunnitelmien laadintaan. Riippumattomien finanssipolitiikan valvojien roolin tulisi olla myös jatkossa tarkoin määritelty ja uusien tehtävien pitäisi ensi sijassa rajoittua suunnitelmien toteuttamisen ja kansallisten finanssipolitiikan sääntöjen valvontaan. Myös valvonnassa päällekkäisyyttä komission tekemän valvonnan kanssa tulee välttää.

Muistiota kirjoittaessa ei ole ollut käytettävissä puheenjohtajan ratkaisuesitystä yleisnäkemykseksi. Suomi arvioi puheenjohtajan mahdollisten ratkaisuesitysten hyväksyttävyyttä suhteessa Suomen olemassa oleviin kantoihin.

Pääasiallinen sisältö

Euroopan komissio julkaisi 26.4.2023 ehdotuksensa lainsäädäntömuutoksista Euroopan unionin (EU) finanssipolitiikan sääntökehikon uudistamiseksi. Lainsäädäntömuutoksen sisältö sisältää kolme ehdotusta:

- ehdotus liitteineen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi talouspolitiikan ja monenvälisen julkisen talouden valvonnan tehokkaasta yhteensovittamisesta ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta, jäljempänä ennaltaehkäisevää osaa koskeva asetukset,
- ehdotus neuvoston asetukseksi liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanon nopeuttamisesta ja selkeyttämisestä annetun asetuksen (EY) N:o 1467/97 muuttamiseksi, jäljempänä korjaavaa osaa koskevan asetuksen muutos, ja
- ehdotus neuvoston direktiiviksi julkisen talouden kehyksiä koskevista vaatimuksista annetun direktiivin (2011/85/EU) muuttamiseksi, jäljempänä budjettikehysdirektiivi.

Lainsäädäntöuudistusten tavoitteena on komission mukaan jäsenvaltioiden velkakestävyyden vahvistaminen samalla kannustaen kestävään ja osallistavaan talouskasvuun uudistusten ja investointien avulla. Lisäksi tavoitteena on korjata nykyisen finanssipolitiikan sääntökehikon puutteita. Ehdotuksissa huomioidaan komission mukaan myös kohonneet velkatasot ja opetukset pandemianaikaisesta koordinoitusta politiikasta, ja niissä pyritään parantamaan EU:n valmiutta kohdata tulevaisuuden haasteita, tekemään EU:n taloudesta vihreämmän, digitaalisemman, osallistavamman ja kestäkykyisemmän sekä vahvistamaan EU:n kilpailukykyä. Perussopimuksen viitearvot 3 prosenttia julkisen talouden alijäämälle sekä 60 prosenttia julkisen talouden velalle suhteessa BKT:hen pysyvät uudistuksessa ennallaan.

Ennaltaehkäisevää osaa koskeva asetus

Uusi ennaltaehkäisevää osaa koskeva asetus vastaa pitkälti komission 9.11.2022 julkaistussa tiedonannossa kaavailemia muutoksia huomioiden talous- ja rahoitusasioiden neuvoston maaliskuussa 2023 hyväksymät päätelmät. Komission ehdotuksen keskiössä ovat kansalliset keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteelliset suunnitelmat, jotka sisältävät julkisen talouden sopeutuspolun nettomenoille vähintään neljän vuoden ajanjaksolle sekä investoinnit ja rakenteelliset uudistukset. Jäsenvaltioiden olisi mahdollista hakea suunnitelmaan 3 vuoden lisäsopeutusaika sitoutumalla erillisiin rakenteellisiin lisä uudistuksiin ja lisäinvestointeihin.

Prosessi käynnistyisi komission laatimilla teknisillä julkisen talouden sopeutusurilla. Komissio laatii teknisen uran nettomenoille jäsenvaltioille, joiden julkinen velka ylittää 60 prosenttia tai alijäämä 3 prosenttia suhteessa BKT:hen, vähintään neljäksi ja enintään seitsemäksi vuodeksi.

Ennen kuin jäsenvaltiot esittäisivät kansallisen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelmansa, ne kävisivät siitä teknistä vuoropuhelua komission kanssa. Komissio antaisi tämän jälkeen arvion jokaisen jäsenvaltion suunnitelmasta, minkä jälkeen neuvosto hyväksyisi jäsenvaltioiden suunnitelmat ja niiden sisältämän sopeutusuran nettomenoille ja uudistus- ja investointisitoumukset.

Lisäsopeutusajan edellytyksenä olevien määräaikaisten uudistusten ja investointien tulisi mm. edistää kasvua, tukea julkisen talouden kestävyttä, sisältää unionin yhteisiä painopisteitä, ottaa huomioon asianomaiset maakohtaiset suositukset ja sisältää maakohtaisia investointiprioriteetteja.

Jäsenvaltioilla olisi objektiivisten tekijöiden johdosta tai hallituksen vaihtuessa mahdollista päivittää suunnitelmaa. Lisäksi tietyissä tilanteissa neuvosto voisi komission suosituksesta suositella jäsenvaltioille, että komission tekninen ura korvaisi jäsenvaltion sopeutusuran.

Korjaavaa osaa koskevan asetuksen muutos

Keskeisin muutos korjaavassa osassa olisi julkisen talouden velkaa koskevan kriteerin arvioinnin ja tämän rikkoutumisen perusteella käynnistettävän liiallisen alijäämän menettelyn muuttaminen. Velan alentamista tähän asti koskenut 1/20-sääntö poistettaisiin, ja velan riittävä vähentäminen määriteltäisiin neuvoston hyväksymällä julkisen talouden sopeutusuralla pysymisen kautta. Muita muutoksia korjaavassa osassa olisivat: SEUT 126 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaiset poikkeuksellisen ja väliaikaisen määritelmät viitearvon ylittämisen yhteydessä muuttuisivat erityisesti sitä kautta, että niihin lisättäisiin koko EU:n tai euroalueen laajuinen taantuma; lisättäisiin neuvoston ja talous- ja rahoituskomitean lausuntojen, päätösten ja suositusten julkisuutta. Muilta osin julkisen talouden alijäämää koskeva kriteeri ja tämän

rikkoutumisen perusteella käynnistettävä liiallisen alijäämän menettely säilyisivät ennallaan.

Budjettikehysdirektiivin muutos

Budjettikehysdirektiivin merkittävimmät muutosehdotukset koskevat keskipitkän aikavälin suunnittelua, mukaan lukien uudistusten ja investointien sisällyttämistä siihen; itsenäisten finanssipolitiikan valvojien asemaa, jota vahvistettaisiin ja monipuolistettaisiin merkittävästi; tarkennuksia tilastoihin ja niiden julkaisuun, erityisesti onnettomuuksiin ja ilmatoriskeihin liittyvistä ehdollisista veloista sekä määrittelyistä takauksista.

Keskustelujen tämänhetkinen tilanne

Komissio on ehdottanut vaatimuksia tekniselle uralle ja nettomenojen sopeutuspolulle. Yleisesti turvalausekkeilla pyritään velkaantumisen hillitsemiseen ja alijäämien pienentämiseen, esimerkiksi asettamalla erityisiä velan vähentämiseen liittyviä vaatimuksia. Investointien ja uudistusten osalta käynnissä oleva keskustelu liittyy siihen, millaisia tavoitteita uudistuksille ja investoinneille asetetaan, esimerkiksi miten ne vaikuttavat julkisen talouden kestävyysasteeseen. Institutionaalinen tasapaino liittyy sääntöpohjaisuuden vahvistamiseen, läpinäkyvyyteen käytettävien menetelmien suhteen sekä päätöksentekoprosesseihin. Toimeenpanoon ja omistajuuteen liittyvät kysymykset koskevat sääntökehikkoon kuuluvien menettelyjen toimeenpanoa ja komission asetusehdotusten mukaisen seurantatilan toimintaa.

Lokakuun Ecofin-neuvostossa aamiaisen yhteydessä käytiin myös keskustelu finanssipoliittisten sääntöjen muuttamisesta. Jäsenvaltiot kannattivat pääsääntöisesti sitä, että säännöistä tulisi päästä sopuun tämän vuoden aikana. Keskustelussa esille nousivat erityisesti komission delegoitujen asetusten käyttö ehdotuksessa, puheenjohtajan ehdotus puolustusmenojen huomioimisesta osana relevantteja tekijöitä liiallisen alijäämän prosessissa (EDP), neuvoston roolin vahvistaminen yleisen poikkeuslausekkeen osalta sekä velkatasojen ja alijäämien vähentämisen turvalausekkeet.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Ennaltaehkäisevää osaa koskevan asetusehdotuksen oikeusperusta on monenkeskistä valvontaa koskeva SEUT 121 artiklan 6 kohta. Kyseisen määräyksen mukaan Euroopan parlamentti ja neuvosto voivat tavallista lainsäätämismenettelyä noudattaen annetuilla asetuksilla antaa yksityiskohtaiset säännöt 3 ja 4 kohdassa tarkoitettua monenvälisestä valvontamenettelystä. Neuvosto tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä. Oikeusperusta vastaa uudella asetuksella kumottavaksi ehdotetun asetuksen (EY) N:o 1466/97 oikeusperustaa. Komissio perustelee kyseisen oikeusperustan käyttöä sillä, että asetuksen tavoitteena on jäsenvaltioiden talouspolitiikkojen koordinointi ja talousarvioiden monenvälinen valvonta.

Korjaavaa osaa koskevan asetusehdotuksen oikeusperusta on SEUT 126 artiklan 14 kohdan toinen alakohta, jonka mukaan neuvosto antaa yksimielisesti erityisessä lainsäätämismenettelyssä sekä Euroopan parlamenttia ja Euroopan keskuspankkia kuultuaan aiheelliset säännökset, joilla [liiallisia alijäämiä koskevasta menettelystä tehty] pöytäkirja korvataan. Kyseinen määräys on myös voimassa olevan korjaavaa osaa koskevan asetuksen (EY) N:o 1467/97 oikeusperusta.

Budjettidirektiiviä koskevan ehdotuksen oikeusperusta on SEUT 126 artiklan 14 kohdan kolmas alakohta, jonka mukaan neuvosto vahvistaa määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan yksityiskohtaiset säännöt ja

määritelmät mainitun pöytäkirjan määräysten soveltamisesta. Komissio perustelee oikeusperustan käyttöä sillä, että jäsenvaltioiden julkisen talouden kehyksiin kohdistuvien vaatimusten vahvistamisella pyritään tukemaan alijäämien välttämistä koskevaa unionin politiikkaa.

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunta, kirjallinen menettely 2.-3.11.2023

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta, kirjallinen menettely 3.11.2023

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Asetukset ovat suoraan sovellettavaa oikeutta eivätkä ne edellytä kansallista voimaansaattamista.

Voimassa oleva direktiivi julkisen talouden kehyksistä on pääosin pantu täytäntöön talous- ja rahaliiton vakaudesta, yhteensovittamisesta sekä ohjauksesta ja hallinnasta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta sekä julkisen talouden monivuotisia kehyksiä koskevista vaatimuksista annetulla lailla (869/2012). Direktiivimuutos edellyttäneen muutoksia mainittuun lakiin ja sen nojalla annettuun valtioneuvoston asetukseen julkisen talouden suunnitelmasta (120/2014).

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 27 §:n mukaan tilastot valtakuntaa varten kuuluvat valtakunnan lainsäädäntövaltaan. Itsehallintolain 44 §:n mukaan maakunnalla on taloudellinen itsehallinto siten kuin siitä itsehallintolaissa säädetään. Maakuntapäivät päättää Ahvenanmaan maakunnan talousarviosta. Tarkemmat säännökset maakunnan talousarviosta annetaan maakuntalaissa.

Taloudelliset vaikutukset

Taloudellisia vaikutuksia on arvioitu asiasta laadittavassa U-kirjelmässä.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Ehdotukset Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi talouspolitiikan ja monenvälisen julkisen talouden valvonnan tehokkaasta yhteensovittamisesta ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta (COM(2023) 240 final), neuvoston asetukseksi liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanon nopeuttamisesta ja selkeyttämisestä annetun asetuksen (EY) N:o 1467/97 muuttamiseksi (COM(2023) 241 final) ja neuvoston direktiiviksi julkisen talouden kehyksiä koskevista vaatimuksista annetun direktiivin 2011/85/EU muuttamiseksi (COM(2023) 242 final)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/EUS, neuvotteleva virkamies Antti Kekäläinen, p. +358 2955 30386
VM/EUS, finanssiasiantuntija Jonne Lehtimäki, p. +358 2955 30522
etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/707/2023

Liitteet -

Viite -

Valtiovarainministeriö

Perusmuistio

EU/22/2023-VM-13

Tanninen Seppo

27.10.2023

ECOFIN-neuvosto 9.11.2023, Bryssel; 6. Venäjän Ukrainaankohdistaman hyökkäyksen talous- ja rahoitusvaikutukset

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto 17.10.2023

Eduskuntatunnus

UTPJ 59/2022 vp, E 17/2023 vp, U 36/2023 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Talous- ja rahoitusasioiden neuvoston (ECOFIN) kokouksessa on tarkoitus keskustella Venäjän hyökkäyssodan talous- ja rahoitusvaikutuksista EU:ssa ja sen jäsenvaltioissa.

Asiaa on käsitelty säännöllisesti talous- ja rahoitusasioiden neuvoston kokouksissa Venäjän Ukrainaankohdistaman hyökkäyksen alkamisen jälkeen.

Asiakohtaa koskevaa ennakkomateriaalia ei ole toimitettu.

Suomen kanta

Suomen kantoja liittyen Ukrainan tukivälineeseen on määritelty valtioneuvoston selvityksissä E 17/2023 ja U 36/2023 vp sekä Venäjään kohdistettuihin pakotteisiin UTP-selvityksissä (UTPJ 59/2022 vp).

Suomi on tuominut Venäjän hyökkäyksen Ukrainaankohdistamiseen, osallistuu Euroopan unionin pakotteiden toimeenpanoon ja on jäädyttänyt kahdenvälisiä yhteistyötä. Suomen tuki Ukrainalle ja maan suvereniteetille, itsenäisyydelle ja alueelliselle koskemattomuudelle on vankkumaton. Suomi edistää EU:n Venäjän-pakotteiden toimeenpanoa ja tehostamista.

Suomi suhtautuu myönteisesti jäädytettyjen venäläisten varojen takavarikointiin sekä niiden tuottojen käyttämiseen Ukrainan hyväksi. Varojen käyttöön on löydettävä oikeudellinen ratkaisu yhdessä kumppanimaiden kanssa.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että EU jatkaa vahvaa, tehokasta ja yhtenäistä vastaamista Venäjän sotilaalliseen hyökkäykseen Ukrainaankohdistamiseen. Valtioneuvosto korostaa, että EU:n vahvaa poliittista, taloudellista ja sotilaallista tukea Ukrainalle sekä humanitaarista apua Ukrainaankohdistamiseen tulee jatkaa ja lisätä (U 36/2023 vp).

Valtioneuvosto sitoutuu voimakkaasti tukemaan Ukrainaa ja sen jälleenrakentamista ja on avoin erilaisille rahoitusratkaisuille Ukrainan tukemiseksi (E 17/2023 vp, U 36/2023 vp).

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että EU yhdessä kansainvälisten kumppanien kanssa tukee Ukrainaa välittömissä tarpeissa ja pitkän aikavälin jälleenrakennuksessa. Valtioneuvosto korostaa, että Ukrainan välineen tulisi osaltaan edistää myös kumppanien tuen jatkuvuutta (E 17/2023 vp, U 36/2023 vp).

Suomi tulee muodostamaan kantansa erikseen mahdollisten uusien ehdotusten osalta.

Pääasiallinen sisältö

Valtiovarainministerit ovat keskustelleet Venäjän hyökkäyssodan ja Venäjää vastaan asetettujen pakotteiden aiheuttamista talous- ja rahoitusvaikutuksista säännöllisesti talous- ja rahoitusasioiden neuvoston kokouksissa.

Venäjän jäädytetyt varat

Pohdittaessa Venäjän jäädytetyjä varoja ja niiden käyttöä Ukrainan jälleenrakentamiseen on esillä ollut kolmivaiheinen etenemismalli. Mallin ensimmäisessä vaiheessa (vaihe 0) selkeytetään eurooppalaisten rahoituslaitosten oikeuksia ja velvollisuuksia jäädytettujen varojen osalta. Ensimmäisessä toiminnallisessa vaiheessa ("windfall", vaihe 1) tuotot laitetaan sivuun erilliselle tilille ja toisessa vaiheessa (vaihe 2) ne siirretään unionin budjettiin. Vaikka malli on saanut kannatusta, osa jäsenvaltioista näkee mallissa oikeudellisia, taloudellisia ja mainehaittariskejä. Riskien on nähty liittyvän erityisesti vaiheeseen 2. Suomi on kannattanut ripeätä etenemistä kohti lainsäädäntöehdotusta.

Ukrainan tukeminen ja rahoitustarpeista

Venäjän hyökkäyssodan alkamisen jälkeen Suomi on osoittanut tukea Ukrainaan kehitysyhteistyön, humanitaarisen avun, materiaalituen ja puolustusmateriaalituen kautta noin 2,1 miljardia euroa.

Venäjän hyökkäyssodan yhä jatkuessa pysyy Ukrainan rahoitustarve mittavana ja arviot päivittyvät. Ensi vuoden ulkoisen rahoituksen tarve on Ukrainan omien arvioiden mukaan 42,9 mrd. USD, josta Ukraina odottaa saavansa 42 mrd. USD kansainvälisiltä kumppaneilta. IMF:n arvio virallisen tuen tarpeesta ensi vuodelle on 31,9 mrd. USD. Tukea tarvitaan niin akuuttiin tilanteeseen, jälleenrakentamiseen kuin myös palauttamaan maan velkakestävyyttä ja keskuspankin reservejä.

Ukrainan tukeminen nousi vahvasti esiin IMF:n ja Maailmanpankkiryhmän vuosikokouksissa Marrakechissa. Juuri vuosikokousten alla nousi esiin myös akuutti Lähi-idän tilanne, sota Israelin ja Hamasin välillä, joka saattanee jossain määrin vaikuttaa globaaliin keskusteluun myös Ukrainan tukemisesta.

Makrotaloudellinen apu (MFA+)

Ukrainan makrotaloudellista tukea koskevat asetukset ja asetusmuutokset hyväksyttiin neuvostossa joulukuussa 2022. Ukrainan makrotaloudellista rahoitusapua koskevassa asetuksessa säädetään uudesta välineestä unionin enintään 18 miljardin euron tuen kanavoimiseksi Ukrainalle vuodelle 2023 sekä rahoitusavusta aiheutuvien korko- ja hallintokulujen rahoittamisesta Ukrainan puolesta. Rahoitusapu rahoitetaan hyödyntämällä EU:n omien varojen enimmäismäärän ja vuosien 2021-2027 monivuotisen rahoituskehityksen välistä liikkumavaraa kohdennetusti Ukrainaa varten. Tätä liikkumavaraa hyödyntäen EU laskee liikkeeseen joukkovelkakirjalainoja ja lainaa varat edelleen Ukrainalle. Ensimmäinen 3 miljardin maksatuserä Ukrainalle tehtiin 17.1.2023. Välineestä on tähän mennessä maksettu Ukrainalle 13,5 miljardia euroa.

EU on myöntänyt lainamuotoista makrotaloudellista apua Ukrainalle vuosina 2022 ja 2023 yhteensä noin 25 miljardia euroa.

Ukrainan tukiväline

Komissio antoi osana EU:n monivuotisen rahoituskehityksen (MFF) välitarkastelua esityksen uuden Ukrainan tukivälineen (Ukraine Facility) perustamista koskevaksi asetukseksi 20.6.2023. Kyse olisi rahoituskehityksen ulkopuolisen, uuden väliaikaisen erityisvälineen perustamisesta Ukrainan tukemiseksi.

Ukrainan tukivälineen kautta tuettaisiin vuosina 2024–2027 Ukrainan lyhyen aikavälin rahoitustarpeita, keskipitkän aikavälin jälleenrakentamista ja Ukrainan EU-lähentymiseen liittyviä uudistuksia. Esityksen mukaan Ukrainan tulisi valmistella yhteistyössä komission kanssa suunnitelma (Ukraina-suunnitelma, Ukraine Plan) tukivälineen kautta kanavoitavan tuen käyttämisestä. Tukiväline olisi yhteensä enintään 50 miljardia euroa käypinä hintoina ja tuki koostuisi lainoista ja avustuksista. Ukrainalle myönnettävät lainat rahoitettaisiin komission lainanotolla rahoitusmarkkinoilta, jonka vakuutena olisi EU:n talousarvion liikkumavara, samaan tapaan kuin MFA+-rahoituksessa.

Ukraina-tuki ja kansainväliset rahoituslaitokset

Ukrainan ulkoisen rahoituksen tarpeet ovat mittavat. Budjettituen lisäksi Ukraina tarvitsee jo sodan jatkuessa mutta etenkin sen päättyessä tukea jälleenrakentamiseen. EU- ja G7-maiden sekä IMF:n laajan budjettitukirahoituksen lisäksi niin kahdenvälinen kuin kansainvälisten rahoituslaitosten kautta kanavoitu jälleenrakentamisen tuki tulee Ukrainalle suureen tarpeeseen. Kansainvälisistä rahoituslaitoksista erityisesti Euroopan investointipankki, Euroopan jälleenrakennus- ja kehitys pankki ja Maailmanpankkiryhmä ovat hyvin asemoituja Ukrainan jälleenrakennuksen pitkäjänteiseen tukemiseen.

Maailmanpankki on mobilisoinut Ukraina-tukea lähes 30 mrd. dollaria hyökkäyssodan alun jälkeen. IMF on myöntänyt Ukrainalle 15,6 mrd. dollarin ohjelman.

Ukrainan taloudesta

Ukrainan kokonaistuotanto supistui viime vuonna peräti 29 % Venäjän hyökkäyssodan seurauksena. Tänä vuonna talouskasvun odotetaan elpyvän, joskin hyvin matalalta tasolta. Eri tahot arvioivat, että kokonaistuotanto kasvaisi tänä vuonna 2–2,9 %. Ensi vuonna kasvu kiihtyisi eri ennustajien mukaan jo yli kolmeen prosenttiin. Ennusteisiin liittyvät riskit ovat merkittäviä, etenkin odotettua heikompaan suuntaan. Talouden kehitys riippuu pitkälti sodan kulusta. Lisäksi taloudellisen avun jatkuminen Ukrainalle on avainasemassa. Hallituksen tärkeimmät talouspoliittiset tavoitteet ovat talouskasvun kiihdyttäminen ja työllisyyden kohentaminen.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunta, kirjallinen menettely 2.–3.11.2023

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta, kirjallinen menettely 3.11.2023

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Suomen osuus Ukrainalle myönnetyn makrotaloudellisen avun (MFA+) korko- ja hallinnointikuluista tämän hetkisen arvion mukaan on vuosina 2024–2027 yhteensä noin 48 miljoonaa euroa.

Komission alustavan arvion mukaan avustusten osuus Ukrainan tukivälineestä olisi noin 1/3 ja lainojen osuus olisi noin 2/3 ehdotetusta 50 miljardin euron enimmäismäärästä. Suomen maksuosuus Ukrainan tukivälineestä olisi tällöin 17 miljardin euron avustusmuotoisesta tuesta siten arviolta 276 miljoonaa euroa vuosina 2024–2027. Suomen ensisijainen vastuu 33 miljardin euron lainamuotoisesta rahoituksesta olisi noin 535 miljoonaa euroa samalla ajanjaksolla.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

-

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/EUS hallitusneuvos Seppo Tanninen, + 358 295 530 224
VM/KO neuvotteleva virkamies Jussi Huopaniemi, +358 295 530 257
VM/RMO finanssineuvos Markku Puumalainen, +358 295 530 206
VM/KVR erityisasiantuntija Outi Jurkkola, + 358 295 530 479
etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/22/2023
EU/8/2023

Liitteet -

Viite -

Valtiovarainministeriö

Perusmuistio

EU/19/2023-VM-34

Lehtimäki Jonne

27.10.2023

ECOFIN-neuvosto 9.11.2023, Bryssel: 7. Taloudellinen elpyminen Euroopassa a) Elpymis- ja palautumistukivälineen toimeenpano

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto 9.11.2023, Bryssel

Eduskuntatunnus

-

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Ecofin-neuvostossa komissio antaa tilannekatsauksen elpymis- ja palautumistukivälineen (RRF) toimeenpanosta. Asiaa on käsitelty talous- ja rahoituskomitean kokouksessa 25.-26.10.2023.

Suomen kanta

Suomi ottaa asian tiedoksi.

Pääasiallinen sisältö

Suunnitelmien päivitysten ja maksupyyntöjen tilanne

Lähes kaikki jäsenmaat ovat lähettäneet päivitetyn elpymis- ja palautumissuunnitelmansa komissiolle. Tähän mennessä komissio on vastaanottanut 30 suunnitelman päivitystä. Päivityksistä merkittävä osa perustuu REPowerEU-luvun sisällyttämällä suunnitelmaan, mutta myös olosuhteiden muuttumista koskevia päivityksiä on tehty useita. Viimeisimmät neljä suunnitelman päivitystä käsitellään asiakohdassa 7. b).

Suomi lähetti REPowerEU-lukua koskevan päivityksensä komissiolle 5.10.2023. Komission arviota päivityksestä odotetaan lähiaikoina.

RRF-välineen varsinaisia RRF-maksatuksia on saanut 18 jäsenmaata. Viimeisimmät maksatukset ovat saaneet Italia (kolmas maksupyyntö) ja Romania (toinen maksupyyntö). Ensimmäinen hyväksytty maksupyyntö puuttuu vielä Suomelta, Ruotsilta, Tanskalta, Unkarilta, Alankomailta ja Puolalta. Suomen ensimmäiseen maksupyyntöön sisältyvän materiaalin kerääminen on loppuvaiheessa ja Suomi tulee lähettämään maksupyynnön komissiolle heti materiaalin valmistuessa.

Kokonaisuudessaan RRF-välineestä on myönnetty avustuksia ja lainoja n. 175 mrd. euroa. Tästä n. 57 mrd. koostuu ennakkomaksuista.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

Komissio on säännöllisesti Euroopan parlamentin kuultavana elpymis- ja palautumistukivälineen toimeenpanosta.

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunta, kirjallinen menettely 2.-3.11.2023

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta, kirjallinen menettely 3.11.2023

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

-

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/EUS, finanssiasiantuntija Jonne Lehtimäki, p. +358 50 473 0304
etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/19/2023

Liitteet -**Viite** -

Valtiovarainministeriö

Perusmuistio

EU/1163/2023-VM-4

Ikonen Susanna

27.10.2023

ECOFIN-neuvosto 9.11.2023, Bryssel; 7. Taloudellinen elpyminen Euroopassa b) Elpymis- ja palautumistukivälineen mukaiset neuvoston täytäntöönpanopäätökset

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto 9.11.2023

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Ecofin-neuvostossa on tarkoitus hyväksyä Ruotsin, Itävallan, Tanskan, Liettuan päivitetty elpymis- ja palautumissuunnitelmat. Komissio julkaisi arvionsa Ruotsin, Itävallan ja Tanskan päivitetystä suunnitelmista 19.10.2023 sekä Liettuan suunnitelmasta 24.10.2023.

Elpymis- ja palautumissuunnitelmien päivitykset hyväksytään samassa prosessissa kuin alkuperäiset suunnitelmat. Komissiolla on kaksi kuukautta aikaa arvioida päivitetty suunnitelma. Mikäli komission arvio suunnitelmasta on myönteinen, se tekee ehdotuksen neuvoston täytäntöönpanopäätökseksi. Asetuksen 20 artiklan mukaan neuvoston on käsiteltävä täytäntöönpanopäätökset pääsääntöisesti neljän viikon kuluttua komission ehdotuksen antamisesta. Neuvoston täytäntöönpanopäätös ja siinä vahvistettavat tavoitteet ja välitavoitteet muodostavat perustan maksatuksille elpymis- ja palautumistukivälineestä (RRF).

Suomen kanta

Valtioneuvosto on antanut eduskunnalle selvityksen E 77/2021 vp kansallisia elpymis- ja palautumissuunnitelmia koskevien täytäntöönpanopäätösten hyväksynnästä neuvostossa. Valtioneuvosto voi hyväksyä neuvoston täytäntöönpanopäätöksellä jäsenvaltioiden kansalliset elpymis- ja palautumissuunnitelmat, jotka sen arvion mukaan täyttävät RRF-asetuksen vaatimukset selvityksessä täsmennetyin tavoin.

Valtiovarainministeriön arvion perusteella voidaan katsoa Ruotsin, Itävallan, Tanskan ja Liettuan päivitettyjen elpymis- ja palautumissuunnitelmien täyttävän RRF-asetuksen vaatimukset valtioneuvoston selvityksessä E 77/2021 vp täsmennetyin tavoin.

Pääasiallinen sisältö

Ruotsi

Ruotsi toimitti päivitetyn elpymis- ja palautumissuunnitelmansa (RRP) 24.8.2023 ja komission arvio päivityksestä julkaistiin 19.10.2023. Päivitetyn suunnitelman koko on noin 3,4 mrd. euroa. Suunnitelmasta vihreää siirtymää tukee 43,6 % (alkuperäisessä suunnitelmassa 44,4 %) ja digitaalista siirtymää 21,2 % (alkuperäisessä suunnitelmassa 20,5 %).

Ruotsin suunnitelman päivitys perustuu RRF-asetuksen 18(2) artiklan perusteella maan saannon supistumiseen.

Päivitys sisältää lisäksi RRF-asetuksen 21c artiklan mukaisen REPowerEU-luvun.

Päivityksen sisältö

Artiklan 18(2) perusteella Ruotsi ehdottaa suunnitelmansa päivittämistä niin, että rautatieinfrastruktuurin parantamista koskevat investoinnit supistuisivat. Investointikokonaisuuteen ei sisältyisi enää esimerkiksi Vänersborgissa sijaitsevan sillan uudelleen rakentamista.

Osana suunnitelman päivitystä vahvistetaan RRP:n kansallista valvontajärjestelmää tarkastusta ja valvontaa koskevilla välitavoitteilla (i) eturistiriitihin, (ii) kaksinkertaiseen rahoitukseen, (iii) petosten ja korruption havaitsemiseen ja (iv) tietojen keräämiseen liittyen viranomaisten asiamukaisten menettelyjen varmistamiseksi.

REPowerEU-luku

REPowerEU on osa elpymis- ja palautumistukivälinettä. Sillä tuetaan vihreää siirtymää ja irtautumista Venäjältä tuodusta fossiilienergiasta. Saadakseen REPowerEU-rahoitusta jäsenvaltioiden on päivitettävä suunnitelmaansa erillisellä REPowerEU-luvulla. Luvussa tulee esittää investoinnit ja uudistukset, joilla edistetään energiavarmuutta, energiahuollon monipuolistamista, uusiutuvien energialähteiden käytön ja energiatehokkuuden lisäämistä, energian varastointikapasiteetin lisäämistä tai fossiilisista polttoaineista riippuvuuden välttämätöntä vähentämistä. Investoinnit ja uudistukset tulee toteuttaa vuoden 2026 kesään mennessä.

Ruotsi saa avustusmuotoista REPowerEU-rahoitusta noin 198 milj. euroa sekä Brexit-mukautusvarauksista noin 66 milj. euroa. Ruotsin REPowerEU-luku sisältää yhden uuden uudistuksen ja kaksi laajennettua investointia. Uudistuksella nopeutetaan sähköverkon rakentamisen lupaprosessia kotimaisen sähköverkon vahvistamiseksi ja sen sekä rajat ylittävien yhteyksien pullonkaulojen poistamiseksi. Laajennetut investoinnit koskevat 1) kerrostalojen energiatehokkuutta ja 2) vuokra- ja opiskelija-asuntojen investointitukea, jolla pyritään tarttumaan asuntopulaan, energiaköyhyyteen ja asuntojen energiatehokkuuteen.

Suunnitelman REPowerEU-luvun odotetaan edistävän tehokkaasti (arvio A) energiavarmuutta, unionin energiahuollon monipuolistamista, uusiutuvien energialähteiden käytön ja energiatehokkuuden lisäämistä, energian varastointikapasiteetin lisäämistä tai fossiilisista polttoaineista riippuvuuden välttämätöntä vähentämistä ennen vuotta 2030.

Itävalta

Itävalta toimitti päivitetyn elpymis- ja palautumissuunnitelmansa 14.7.2023 ja komission arvio päivityksestä julkaistiin 19.10.2023. Päivitetyn suunnitelman koko on noin 4,0 mrd. euroa, joka koostuu kokonaan avustuksista. Suunnitelmasta vihreää siirtymää tukee 56,0 % (alkuperäisessä suunnitelmassa 59,0 %) ja digitaalista siirtymää 36,0 % (alkuperäisessä 53,0 %).

Itävallan suunnitelman päivitys perustuu RRF-asetuksen 21(1) artiklan perusteella määriteltyihin objektiivisiin olosuhteisiin, joihin jäsenvaltion viranomaiset eivät ole voineet vaikuttaa.

Päivitys sisältää lisäksi RRF-asetuksen 21c artiklan mukaisen REPowerEU-luvun.

Päivityksen sisältö

Artiklan 21(1) perusteella Itävallan suunnitelman päivityksessä tehdään muutoksia 14 toimenpiteeseen johtuen korkeasta inflaatiosta, toimitusketjujen häiriöistä, korkeammista kustannuksista ja kysynnän pienentymisestä. Päivitykset koskevat mm. Gigabit—kykyisten verkostojen kattavuutta sekä investoinnin pienentämistä julkishallinnon digitalisaatio-rahastoon. Yhtään investointia tai uudistusta ei ole poistettu. Lisäksi muutetussa ohjelmassa korjataan joitakin teknisiä virheitä.

Tarkastukseen ja valvontaan liittyen päivitettyssä suunnitelmassa lisätään uusi välitavoite havaittujen puutteiden korjaamiseksi. Välitavoitteella liittovaltion tasoisten vastuuelinten ja RRF:n täytäntöönpanosta osittain tai kokonaan vastaavien tukiviranomaisten välillä otetaan käyttöön oikeudellisesti sitovia sopimuksia unionin taloudellisten etujen suojaamisen varmistamiseksi tehokkaasti ja oikeasuhtaisesti.

REPowerEU-luku

REPowerEU on osa elpymis- ja palautumistukivälinettä. Sillä tuetaan vihreää siirtymää ja irtautumista Venäjältä tuodusta fossiilienergiasta. Saadakseen REPowerEU-rahoitusta jäsenvaltioiden on päivitettävä suunnitelmaansa erillisellä REPowerEU-luvulla. Luvussa tulee esittää investoinnit ja uudistukset, joilla edistetään energiavarmuutta, energiahuollon monipuolistamista, uusiutuvien energialähteiden käytön ja energiatehokkuuden lisäämistä, energian varastointikapasiteetin lisäämistä tai fossiilisista polttoaineista riippuvuuden välttämätöntä vähentämistä. Investoinnit ja uudistukset tulee toteuttaa vuoden 2026 kesään mennessä.

Itävalta saa avustusmuotoista REPowerEU-rahoitusta noin 210 milj. euroa. Itävallan REPowerEU-luku sisältää kaksi uutta uudistusta ja yhden uuden investoinnin, joiden lisäksi Itävalta on käyttänyt REPowerEU-rahoitusta alkuperäisen suunnitelman yhden investoinnin kasvattamiseen. Uudistukset pyrkivät erityisesti kasvattamaan uusiutuvan energian osuutta ja nopeuttamaan sen käyttöönottoa, lisäämään uusiutuvan vedyn tuotantoa sekä kasvattamaan vedyn hyödyntämistä sektoreilla, joilla hiilestä irtautuminen on vaikeaa. Investoinnit auttavat kasvattamaan

uusiutuvan energian käyttöä sekä tukemaan päästötöntä liikennettä ja siihen liittyvää infrastruktuuria.

Uudistuksia ovat uusiutuvan energian lupaprosessien vauhdittaminen sekä kansallisen vetystrategian laatiminen. Uusi investointi koskee valosähköjärjestelmän laajentamisen tukemista, ja se kohdistuu yksityishenkilöihin ja voittoa tavoittelemattomiin järjestöihin. Luvun toinen investointi kasvattaa alkuperäisen elpymis- ja palautumissuunnitelman investointia 1.B.4, joka koskee päästöttömiä hyötyajoneuvoja.

Suunnitelman REPowerEU-luvun odotetaan edistävän tehokkaasti (arvio A) energiavarmuutta, unionin energihuollon monipuolistamista, uusiutuvien energialähteiden käytön ja energiatehokkuuden lisäämistä, energian varastointikapasiteetin lisäämistä tai fossiilisista polttoaineista riippuvuuden välttämätöntä vähentämistä ennen vuotta 2030.

Tanska

Tanska toimitti päivitetyn elpymis- ja palautumissuunnitelmansa 31.5.2023 ja komission arvio päivityksestä julkaistiin 19.10.2023. Päivitetyn suunnitelman koko on noin 1,6 mrd. euroa, joka koostuu kokonaan avustuksista. Suunnitelmasta vihreää siirtymää tukee 69,0 % (alkuperäisessä suunnitelmassa 59,0 %) ja digitaalista siirtymää 27,0 % (alkuperäisessä 25,0 %).

Päivitys sisältää ainoastaan RRF-asetuksen 21c artiklan mukaisen REPowerEU-luvun.

Päivityksen sisältö

Osana suunnitelman päivitystä ehdotetaan tarkastusta ja valvontaa koskevia välitavoitteita koskien tietojärjestelmää, johon kerätään luotettavat ja kattavat tiedot RRF-asetuksen 22 artiklan 2 kohdan d alakohdan mukaisesti sekä petosten- ja korruption torjuntastrategiaan liittyvän toimintasuunnitelman hyväksymistä.

REPowerEU-luku

REPowerEU on osa elpymis- ja palautumistukivälinettä. Sillä tuetaan vihreää siirtymää ja irtautumista Venäjältä tuodusta fossiilienergiasta. Saadakseen REPowerEU-rahoitusta jäsenvaltioiden on päivitettävä suunnitelmaansa erillisellä REPowerEU-luvulla. Luvussa tulee esittää investoinnit ja uudistukset, joilla edistetään energiavarmuutta, energihuollon monipuolistamista, uusiutuvien energialähteiden käytön ja energiatehokkuuden lisäämistä, energian varastointikapasiteetin lisäämistä tai fossiilisista polttoaineista riippuvuuden välttämätöntä vähentämistä. Investoinnit ja uudistukset tulee toteuttaa vuoden 2026 kesään mennessä.

Tanska saa avustusmuotoista REPowerEU-rahoitusta noin 131 milj. euroa sekä Brexit-mukautusvarauksista noin 66 milj. euroa. Tanskan REPowerEU-luku sisältää yhden uuden uudistuksen ja neljä uutta investointia. Uudistuksen ja investointien tarkoituksena on lisätä ja nopeuttaa uusiutuvan energian käyttöönottoa ja tukea vihreää siirtymää työvoiman uudelleen kouluttamisella vihreään osaamiseen. Uudistuksessa perustetaan kansallinen energiakriisihenkilöstö (National Energy Crisis Staff) nopeuttamaan vihreän siirtymän toimeenpanoa erityisesti kaasun käytön vähentämiseksi lämmittämässä ja aurinko- ja maatuulivoiman rakentamiseksi. Uudet investoinnit kohdistuvat (i) 4 gigawatin merituulivoiman rakentamiseen, (ii) Tanskan merituulivoiman mahdollisuuksien

kartoittamiseen, (iii) uudentyyppisten tuulivoimaloiden testaukseen ja rakentamiseen tukien tuulivoiman tutkimus- ja kehitystoimintaa, ja (iv) työvoiman vihreiden taitojen kouluttamiseen.

Suunnitelman REPowerEU-luvun odotetaan edistävän tehokkaasti (arvio A) energiavarmuutta, unionin energiahuollon monipuolistamista, uusiutuvien energialähteiden käytön ja energiatehokkuuden lisäämistä, energian varastointikapasiteetin lisäämistä tai fossiilisista polttoaineista riippuvuuden välttämätöntä vähentämistä ennen vuotta 2030.

Liettua

Liettua toimitti päivitetyn elpymis- ja palautumissuunnitelmansa 30.6.2023 ja komission arvio päivityksestä julkaistiin 24.10.2023. Päivitetyn suunnitelman koko on noin 3,9 mrd. euroa, josta 2,3 mrd. on avustuksia ja 1,6 mrd. lainoja. Suunnitelmasta vihreää siirtymää tukee 37,4 % (alkuperäisessä suunnitelmassa 38,0 %) ja digitaalista siirtymää 23,0 % (alkuperäisessä suunnitelmassa 32,0 %).

Liettuan suunnitelman päivitys perustuu RRF-asetuksen 18(2) artiklan perusteella maan saannon supistumiseen, 14(2) artiklan perusteella lisälainojen pyytämiseen sekä 21(1) artiklan perusteella määriteltäviin objektiivisiin olosuhteisiin, joihin jäsenvaltion viranomaiset eivät ole voineet vaikuttaa.

Päivitys sisältää lisäksi RRF-asetuksen 21c artiklan mukaisen REPowerEU-luvun.

Päivityksen sisältö

Artiklan 14(2) perusteella Liettua ehdottaa suunnitelmaansa lisättäväksi kuutta uutta toimenpidettä, joista kolme on investointia ja kolme uudistusta. Näistä erityisesti kaksi rahastoa tarjoaa lainoja puhtaaseen energiaan siirtymiseen. Toinen rahastoista kannustaa yrityksiä uusiutuvien energialähteiden käyttöön ja toinen vauhdittaa yrityksiä siirtymässä kohti vihreää ja korkean lisäarvon teknologiaa.

Artiklan 18(2) perusteella Liettua ehdottaa kahden toimenpiteen muuttamista huomioimaan saannon supistuminen liittyen uuden sähköntuotantokapasiteetin luomiseen ja rakennusten kunnostamiseen energiankulutuksen vähentämiseksi.

Liettuan suunnitelman päivityksessä tehdään toimenpiteisiin useita muutoksia lykkäämällä välitavoitteiden ja tavoitteiden aikataulua sekä toimenpiteen laajuutta toimitusketjun häiriöiden, korkeampien kustannusten ja pienemmän kysynnän johdosta. Lisäksi muutetussa ohjelmassa korjataan joitakin teknisiä virheitä.

REPowerEU-luku

REPowerEU on osa elpymis- ja palautumistukivälinettä. Sillä tuetaan vihreää siirtymää ja irtautumista Venäjältä tuodusta fossiilienergiasta. Saadukseen REPowerEU-rahoitusta jäsenvaltioiden on päivitettävä suunnitelmaansa erillisellä REPowerEU-luvulla. Luvussa tulee esittää investoinnit ja uudistukset, joilla edistetään energiavarmuutta, energiahuollon monipuolistamista, uusiutuvien energialähteiden käytön ja energiatehokkuuden lisäämistä, energian varastointikapasiteetin lisäämistä tai fossiilisista polttoaineista riippuvuuden välttämätöntä vähentämistä. Investoinnit ja uudistukset tulee toteuttaa vuoden 2026 kesään mennessä.

Liittua saa avustusmuotoista REPowerEU-rahoitusta noin 194 milj. euroa sekä Brexit-mukautusvarauksista noin 4,7 milj. euroa. Liettuan REPowerEU-luku sisältää yhden uudistuksen ja kolme investointia. Uudistuksella pyritään parantamaan uusiutuvan energian investointiympäristöä ja nopeuttamaan lupaprosesseja. Uudistuksella pyritään myös mahdollistamaan Liettuan sähköntuotanto kokonaan uusiutuvalla energialla. Investoinnit koskevat 1) kerrostalojen remontointia kestäväällä ja energiatehokkaalla tavalla, 2) puhtaiden sisävesialusten hankintaa ja 3) lainatukea uusiutuvan energian lähteiden sähköntuotannon lisäämiseksi (tuuli ja aurinko).

Suunnitelman REPowerEU-luvun odotetaan edistävän tehokkaasti (arvio A) energiavarmuutta, unionin energiahuollon monipuolistamista, uusiutuvien energialähteiden käytön ja energiatehokkuuden lisäämistä, energian varastointikapasiteetin lisäämistä tai fossiilisista polttoaineista riippuvuuden välttämättömyyden vähentämistä ennen vuotta 2030.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Kyseessä on neuvoston täytäntöönpanopäätös, joka perustuu RRF-asetuksessa neuvostolle SEUT 291 artiklan 2 kohdan mukaisesti siirrettyyn täytäntöönpanovaltaan. Neuvosto tekee päätöksensä määränemistöllä komission ehdotuksesta.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentti ei osallistu täytäntöönpanopäätösten hyväksymiseen. RRF-asetuksen 25 artiklan mukaan komission on kuitenkin toimitettava ehdotukset neuvoston täytäntöönpanopäätöksiksi yhtäaikaaisesti ja yhtäläisin ehdoin Euroopan parlamentille ja neuvostolle ilman aiheutonta viivytystä. RRF-asetuksen 26 artiklassa säädetään elpymis- ja palautumisvuoropuhelusta, jonka puitteissa Euroopan parlamentti voi kutsua komission keskustelemaan elpymis- ja palautumissuunnitelmista ja niiden arvioinnista.

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunnan kirjallinen menettely 2.-3.11.2023

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta kirjallinen menettely 3.11.2023

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Eduskunta on omien varojen päätöksen (EV 54/2021 vp - HE 260/2020 vp) hyväksymisen yhteydessä edellyttänyt, että käsiteltäessä jäsenmaiden kansallisia elpymis- ja

palautumissuunnitelmia Suomi pitää kiinni ehdollisuudesta ja julkisen talouden tervehdyttämisestä kaikkien jäsenmaiden kohdalla, ei hyväksy varojen myöntämistä ilman uskottavia julkisia talouksia tervehdyttäviä rakenteellisia uudistuksia ja edellyttää, että varojen maksatuksen ehtona on sitoutuminen oikeusvaltioperiaatteeseen.

Asiakirjat

Proposal for a Council Implementing Decision amending Implementing Decision (EU) (ST 7772/2022; ST 7772/2022 ADD 1) of 4 May 2022 on the approval of the assessment of the recovery and resilience plan for Sweden and Annex

Proposal for a Council Implementing Decision amending Implementing Decision (EU) (ST 10159/21; ST 10159/21 ADD 1; ST 10159/21 COR 1) of 13 July 2021 on the approval of the assessment of the recovery and resilience plan for Austria and Annex

Proposal for a Council Implementing Decision amending Implementing Decision (EU) (ST 10154/21 INIT; ST 10154/21 ADD 1) of 13 July 2021 on the approval of the assessment of the recovery and resilience plan for Denmark and Annex

Proposal for a Council Implementing Decision amending Implementing Decision (EU) (ST 10477/21 INIT; ST 10477/21 ADD 1) of 20 July 2021 on the approval of the assessment of the recovery and resilience plan for Lithuania and Annex

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/EUS, Finanssineuvos Laura Vartia, p. +358 295 530 228

VM/EUS, Finanssineuvos Susanna Ikonen, p. +358 295 530 049

VM/EUS, Finanssiasiantuntija Jonne Lehtimäki, p. +358 295 530 522

VM/EUS, Erityisasiantuntija Matias Partanen, p. +358 295 530 229

VM/EUS, Finanssiasiantuntija Leena Savolainen, p. +358 295 530 129

VM/EUS, Finanssiasiantuntija Saara Palo, p. +358 295 530 240

etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/1163/2023

EU/1166/2023

EU/1168/2023

EU/1184/2023

EU/8/2023

Liitteet

Viite

Valtiovarainministeriö

Perusmuistio

EU/19/2023-VM-33

Palmén Olli

27.10.2023

ECOFIN-neuvosto 9.11.2023, Bryssel; 8. Eurooppalainen ohjausjakso

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto 9.11.2023

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Ecofin-neuvostossa on tarkoitus keskustella vuoden 2023 eurooppalaisen ohjausjakson toteutuksesta ja pohtia tulevien vuosien ohjausjaksoa. Aiheesta on keskusteltu talouspoliittisessa komiteassa (EPC) ja talous- ja rahoituskomitean sijaistasolla (EFC-A) sekä talous- ja rahoituskomitean (EFC) kokouksessa 25.10.2023.

Eurooppalainen ohjausjakso on vuosittainen prosessi, jossa Euroopan komissio ja neuvosto arvioivat jäsenvaltioiden finanssi- ja rakennepoliittikkaa, antavat suosituksia ja valvovat niiden toimeenpanoa. Meneillään oleva finanssipoliittisten sääntöjen uudistaminen tulee todennäköisesti myös vaikuttamaan ohjausjaksoon.

Suomen kanta

Suomi ottaa asian tiedoksi

Pääasiallinen sisältö

Asiakohdan taustamateriaaleiksi on toimitettu EPC-puheenjohtajan raportti neuvoston puheenjohtajalle, EPC- ja EFC-A-puheenjohtajien raportti ja komission taustamuistio.

EPC- ja EFC-A-puheenjohtajien raportti

Puheenjohtajien raportissa tuodaan esille, että vuoden 2023 ohjausjakso oli aikataulultaan taas tiukka erityisesti kevään maakohtaisten suositusten valmistelussa. Ohjausjakson laajuus taas oli useimpien jäsenvaltioiden mielestä sopiva. Jäsenvaltiot ovat korostaneet monenvälisen valvonnan merkitystä ohjausjaksolla ja tämä on edelleen tärkeää. Monenväliset keskustelut ovat tärkeitä läpinäkyvyyden, maiden välisten yhteneväisyyden ja kattavan lähestymistavan kannalta. Useat jäsenvaltiot ovat myös olleet tyytyväisiä paluuseen numeerisiin finanssipoliittisiin suosituksiin. Makrotalouden epätasapainoa koskeva menettely säilyi vuonna 2023 tärkeänä osa ohjausjaksoa. Puheenjohtajien raportissa tuodaan esille, että ohjausjaksosta viestiminen kaipaisi lisähuomiota.

Vuonna 2024 ohjausjakso tulee olemaan poikkeuksellinen Euroopan parlamentin vaaleista johtuen. Raportissa tuodaan esille, että suositusten julkistaminen tapahtuisi todennäköisesti vasta vaalien jälkeen. Tämä kuitenkin aiheuttaa haasteita suositusten komiteakäsittelyn ja hyväksymisen aikataululle. Raportissa tuodaan esille vaihtoehtoja kevätpaketin (suositusten) käsittelyaikataululle ja huomioidaan myös mahdolliset liiallisen alijäämän menettelyjen avaamisen aikataulut.

Finanssipoliittisten sääntöjen muuttamiseen liittyen raportissa todetaan, että lainsäädäntötyö on tällä hetkellä kesken. Tulevat finanssipoliittis-rakenteelliset suunnitelmat ja komission tekniset urat kuitenkin vaikuttavat todennäköisesti ohjausjaksoon.

EFC-puheenjohtajan raportissa neuvoston puheenjohtajalle tuodaan esille samoja asioita kuin EPC- ja EFC-A-puheenjohtajien raportissa.

Komission muistio

Komission raportissa tuodaan esille vuoden 2023 ohjausjakson tiukka aikataulu. Yleisesti ottaen komission taustamuistiossa nostetaan esille, että komission mukaan syys- ja kevätpakettien aikatauluja rajoittavat tilastollisten aineistojen ja jäsenmaiden toimittamien ohjelmien saatavuus.

Komiteakeskustelujen ja neuvoston kokousten tiukat aikataulut rajoittavat komission mukaan monenväliseen keskusteluun käytettyä aikaa. Tähän on syynä komission mukaan esimerkiksi se, että SEUT 121(2) mukaisesti raportiksi tulkitaan koko maakohtaisten suositusten kokonaisuus, jonka perusteella Eurooppa-neuvosto keskustelee päätelmistä. Tämän vuoksi koko suosituskokonaisuuden on oltava neuvoston hyväksymä ennen Eurooppa-neuvostoa.

Poikkeuksellisen vuoden 2024 osalta komissio tuo esille, että vaalien ajankohta aiheuttaisi ohjausjaksolle keväällä poikkeuksia. Kevätpaketti julkistettaisiin komission ajattelun mukaan vasta 19.6., mikä tarkoittaisi suositusten hyväksymistä vasta lokakuussa.

Tulevaisuuden osalta komission taustoituksesta todetaan, että olisi hyvä pohtia aikataulua ohjausjaksolle niin, että monenväliset keskustelut varmistettaisiin. Uusien sääntöjen myötä aikataulun tulisi sallia joustavuus kaikille toimijoille.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunta kirjallinen menettely 2.-3.11.2023

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta kirjallinen menettely 3.11.2023

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asem

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

European Semester 2023 – Lessons learnt and ways forward- Report of the discussions in the Economic and Financial Committee
EFC-Alternates Chair and EPC President (24.10.2023). *European Semester 2023 – lessons learnt: Report of the EFC-Alternates and EPC discussions.*
European Commission, DG ECFIN. (15.9.2023). *The timeline of the European Semester spring package.* Note for the attention of the Economic and Financial Committee and the Economic Policy Committee.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/EUS, finanssineuvos Laura Vartia, p. +358 295 530 228
VM/EUS, neuvotteleva virkamies Antti Kekäläinen, p. +358 295 530 386
VM/KO, erityisasiantuntija Olli Palmén, p. +358 295 530 593
etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/19/2023
EU/8/2023

Liitteet -**Viite** -

Valtiovarainministeriö

Perusmuistio

EU/292/2023-VM-2

Koikkalainen Pasi

24.10.2023

ECOFIN-neuvosto 9.11.2023, Bryssel; 9. Päätelmät EU:n tilastoista

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto 9.11.2023

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Neuvostossa on esillä Eurostatin laatima tilannekatsaus EU:n taloustilastojen kehittämistyöstä vuodelle 2023 sekä tilannekatsauksen pohjalta laadittu luonnos neuvoston päätelmiksi. Lisäksi esillä on luonnos tilastoalakovitean mandaatin uusimiseksi.

Tilastopakettista keskustellaan Ecofin-neuvostossa kerran vuodessa. Asiaa on valmisteltu Talous- ja rahoituskomitean (EFC) tilastoalakoviteassa 13.10. ja EFC:ssä 25.-26.10. Ecofin-neuvoston on 9.11. kokouksessaan tarkoitus hyväksyä päätelmät sekä luonnos tilastoalakovitean mandaatin uusimiseksi.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä neuvoston päätelmät EU:n tilastoista sekä tilastoalakovitean mandaatin uusimisen.

Pääasiallinen sisältö

Asiakohdassa on kyse vuotuisesta tilastopakettikeskustelusta. Tarkoituksena on hyväksyä vuoden 2023 tilastojen tilannekatsauksen (*EFC Status Report on Information Requirements in EMU*) pohjalta Ecofin-neuvostolle laadittu päätelmäluonnos. Lisäksi tänä vuonna on uusittavana tilastoalakovitean (*EFC sub-committee on statistics, lyhyemmin EFC-SCS*) mandaatti.

Asiakohtaa on valmistellut tilastoalakovitea, joka hyväksyi Tilastojen tilannekatsauksen 2023 ja neuvostolle esitettävän päätelmäluonnoksen kokouksessaan 13.10. Tilastoalakovitea kävi kokouksessaan läpi myös oman mandaattinsa, eikä ehdottanut siihen muutoksia. Tilastoalakovitean päätehtävänä on ollut nimenomaan tämän vuosittaisen tilastopakettin valmistelu.

Taloustilastojen kehittämistyötä linjaavissa neuvoston päätelmissä nostetaan tänä vuonna esiin seuraavia asioita:

Tilastojen kyvystä vastata ajankohtaisiin kriiseihin todetaan Euroopan tilastojärjestelmän (ESS) ja Euroopan keskuspankkijärjestelmän (ESCB) tarjonnan ajantasaista ja tehokasta tilastollista tukea EU:n vastatoimille Venäjän hyökkäystä Ukrainaa kohtaan. Erityisesti mainitaan Eurostatin toimet energiaan liittyvien tilastojen kehittämisessä ja harmonisoidun ohjeistuksen tarjoamisessa jäsenmaiden energiahintojen nousua kompensoivien toimien tilastointiin. Lisäksi neuvosto alleviivaa ajantasaisten energiatilastojen tärkeyttä ja sen vuoksi rohkaisee jäsenmaita täytäntöönpanemaan uudistetun energiatilastoasetuksen (2022/132) pikaisesti ja kattavasti.

Kestävän kehityksen tavoitteita (SDG) ja Euroopan vihreän kehityksen ohjelman (*European Green Deal*) tilastoja koskien päätelmissä kiitetään Eurostatin, ESS:n ja ESCB:n ponnisteluja kattavan tilastopohjan tuottamiseksi kyseisille hankkeille. Lisäksi huomioidaan komission esitys Euroopan ympäristötilinpidon tilastoja koskevan asetuksen (691/2011) laajentamiseksi metsänhoidon, ekosysteemien ja ympäristötukien tilastoinnin osalta.

Tilastolainsäädäntöä ja tietolähteisiin pääsyä käsittelevässä kappaleessa keskeisenä pidetään komission esitystä Euroopan tilastoja koskevan asetuksen (223/2009) uudistamiseksi. Uudistuksen keskeisenä tarkoituksena on antaa tilastoviranomaisille pääsy yksityisten tiedontuottajien hallussaan pitämiin tietoaisteihin, jotta digitalisaation mahdollistamat uudet tietolähteet saataisiin hyödynnettyä tilastoissa täysimääräisesti. Päätelmissään neuvosto tukee uudistetun asetuksen hyväksymistä ajallaan.

Tilastotoimen resursointiin liittyen neuvosto toistaa kantansa riittävien henkilöstö- ja budjettiresurssien varmistamiseksi Eurostatille ja kansallisille tilasto-viranomaisille.

Vuoden 2023 tilastojen tilannekatsauksen osalta huomioidaan erityisesti keskeisten talousindikaattoreiden (*Principal European Economic Indicators, PEEI*) kehittäminen ja alleviivataan niiden tärkeyttä suhdannekehityksen tarkastelussa. Uusimpana PEEI-indikaattorina on kehitteillä kuukausittainen palvelujen volyyymi-indeksi, jota komissio ehdottaa nykyisen neljännesvuosittaisen palvelujen liikevaihtokuvaajan korvaajaksi huhtikuusta 2024 alkaen.

Lisäksi neuvoston päätelmissä huomioidaan seuraavien tilastoalueiden kehittämistyö:

- Makrotaloudellisten epätasapainojen menettelyn (MIP) sekä vakaus- ja kasvusopimuksen (SGP) tilastot
- Kiinteistötilastot
- Yritystilastot
- Väestö- ja sosiaalitalastot

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunta, kirjallinen menettely 2.-3.11.2023

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta, kirjallinen menettely 3.11.2023

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Draft Council Conclusions
EFC Status Report on Information Requirements in EMU

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/KO, neuvotteleva virkamies Pasi Koikkalainen, p. 0295530045,
pasi.koikkalainen@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/292/2023
EU/8/2023

Valtiovarainministeriö

Perusmuistio

EU/19/2023-VM-32

Lehtimäki Jonne

26.10.2023

ECOFIN-neuvosto 9.11.2023 Bryssel: 10. Euroopan finanssipoliittisen komitean vuosiraportti 2023

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto 9.11.2023

Eduskuntatunnus

-

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Asiakohdassa esitellään Euroopan finanssipoliittisen komitean (EFB) vuosiraportti. Asiasta on keskustelu Talous- ja rahoituskomiteassa 25.10.2023.

Suomen kanta

Suomi ottaa asian tiedoksi.

Pääasiallinen sisältö

Euroopan finanssipoliittinen komitea (EFB) julkaisi 4.10.2023 järjestyksessään seitsemännän vuosiraporttinsa. Raportissa kuvataan vuoden 2022 makrotaloudellista ja finanssipoliittista kehitystä, jälkiarvioidaan EU:n finanssipoliittisen kehikon toimeenpanoa, tarkastellaan kansallisia finanssipolitiikan valvoja numeeristen finanssipolitiikan sääntöjen sekä Suomea ja Ranskaa käsittelevien tapaustutkimusten kautta, arvioidaan finanssipolitiikan viritystä vuonna 2022 sekä esitellään EFB:n näkemyksiä EU:n finanssipoliittisen kehikon uudistuksesta.

Luvussa 1 käydään läpi EU:n makrotaloudellista kehitystä vuonna 2022. Reaalisen BKT:n kehitys hidastui poikkeuksellisen vuoden 2021 jälkeen, mutta säilyi yhä keskimäärin 3,5 prosentissa EU- ja euroalueella. Työmarkkinoiden tila on hyvä, mutta inflaatio kiihtyi 8,5 prosenttiin euroalueella (EU-alueella 9,2 %). Euroopan keskuspankki aloitti nopean rahapolitiikan kiristämisen inflaatio-odotusten ankkuroinnin säilyttämiseksi.

EU-alueen julkisen talouden tila parantui merkittävästi v. 2022 aikana. Julkisen talouden alijäämät supistuivat 3,6 prosenttiin BKT:sta euroalueella (EU-alue 3,4 %) ja julkinen velka laski keskimäärin noin 4 prosenttia. Tämän kehityksen taustalla olivat niin nopea talouskasvu kuin odotettua korkeampi inflaatio, mutta on kuitenkin huomattava, että EFB odottaa näiden vaikutusten olevan väliaikaisia talouskasvun normalisoituessa ja velanhoitokustannusten ja mahdollisten muiden menojen kasvaessa.

Suurin osa kasvaneiden energian hintojen takia tehdyistä tukitoimista oli kohdistamattomia ja aiheutti tarpeettoman suuren finanssipoliittisen impulssin. Kohonneesta inflaatiosta eniten kärsineet, haavoittuvat kotitaloudet eivät saaneet suurempaa tukea muihin tuloluokkiin verrattuna. Julkisen sektorin menot ylittivät merkittävästi keskipitkän aikavälin potentiaalisen kasvun ja se ei lupaa hyvää julkisen talouden kehitykselle tulevaisuudessa.

Luvussa 2 arvioidaan EU:n finanssipoliittisen kehikon toimeenpanoa vuonna 2022. EU:n finanssipoliittisia sääntöjä koskeva poikkeuslauseke oli voimassa koko vuoden. Vuonna 2022 palattiin poikkeusvuosien jälkeen niitä edeltäneeseen talouspolitiikan koordinoitiprosessiin eurooppalaisen ohjauksen puitteissa. Elpymis- ja palautumistukivälineen toteutus oli koordinaation keskiössä.

Neuvosto suositteli kesällä 2021 vuodelle 2022 finanssipoliittikkaa, joka edelleen tukisi talouden toipumista mutta samalla lopettaisi vuosina 2020 ja 2021 toimeenpannun elvytyksen. Niille jäsenmaille, joiden velkataso oli komission määritelmän mukaan korkea, suositeltiin maltillista finanssipoliittikkaa.

Vuoden 2022 aikana jäsenmaat kuitenkin lisäsivät menoja haavoittuvassa asemassa oleville kotitalouksille ja yrityksille Venäjän hyökkäyssodan aiheuttaman energian hinnannousun vuoksi sekä Ukrainasta pakenevien hyväksi. Uusista toimista huolimatta EU-alueen rakenteellinen alijäämä supistui 3,5 prosenttiin vuonna 2022. Parannus aiheutui koronaan liittyvien elvytystoimien vähenemisestä sekä inflaation johdosta kasvaneista tuloista.

EFB:n arvion mukaan koronaliitännäisistä toimista ja energiatukitoimista puhdistetut menot kasvoivat koko EU:n alueella keskipitkän aikavälin nimellistä potentiaalisen tuotannon kasvua nopeammin. Erityisesti jäsenmaissa, joissa velkasuhde ylitti 60 prosenttia, nettomenojen kasvu ylitti tämän viitearvon.

Vuoden 2022 lopullisessa arviossaan komissio katsoi, että neuvoston suositusten mahdollinen noudattamatta jättäminen oli hyväksyttävää korkean inflaation sekä energiatukitoimien ja Ukrainan pakolaisten tukemisen vuoksi. Useassa jäsenmaassa ei noudatettu perussopimuksen velka- tai alijäämäsääntöä, mutta komissio ei esittänyt uusien liiallisen alijäämän menettelyiden avaamista yhdenkään jäsenmaan kohdalla. Kuten aiempina vuosina päätöstä perusteltiin makrotalouden epävarmuudella.

Luvussa 3 käsitellään kansallisia finanssipoliittikan valvojia (IFI) numeeristen finanssipoliittikan sääntöjen sekä Suomea ja Ranskaa käsittelevien tapaustutkimusten kautta. IFI:t tarkastelevat jäsenmaiden kansallisten finanssipoliittisten sääntöjen noudattamista sekä osassa jäsenmaita vakaus- ja kasvusopimuksen asettamia sääntöjä.

Raportissa on mukana jälkiarvio finanssipoliittisten sääntöjen noudattamisesta vuosina 2013-2019, jota vertaillaan IFI:en arvioihin. Erot ovat merkittäviä vertailtaessa IFI:en lainmukaisten sääntöjen arviota numeeristen sääntöjen noudattamiseen, joissa lainmukainen sääntöjen noudattaminen saa EFB:n analyysissä merkittävästi korkeampia arvoja. Erot ovat vielä suurempia tarkasteltaessa korkeasti velkaantuneita jäsenmaita. EFB nostaa erojen syiksi arvioiden ajankohdat, reaaliaikaisten arvioiden tekemisen ja reaaliaikaisen datan saatavuuden. Lisäksi IFI:en toiminnan kehittämisessä nostetaan esiin aktiivisempi keskustelu budjettiviranomaisten kanssa ja kattavampi noudata-tai-selitä periaatteen soveltaminen sekä IFI:en analyttisten työkalujen monipuolistaminen.

Suomen tapaustutkimus käy läpi Valtiontalouden tarkastusviraston (VTV) asemaa ja toiminnan järjestelyä ja Ranskan tapaustutkimus Haut Conseil des finances publiques – neuvostoa (HCPF). Suomessa VTV:n päätehtävä on antaa finanssipoliittikan

tarkastusraportteja ja ex post –arvioita makro-fiskalisista ennusteista. HCPF:n analyyssejä käytetään laajasti Ranskan finanssipolitiikkapäätösten taustalla. Se on yrittänyt kerran (epäonnistuneesti) käynnistää kansallisen korjausmekanismin ja kritisoinut keskipitkän aikavälin finanssipoliittisten tavoitteiden takapainottamista.

Luvussa 4 kuvataan euroalueelle vuodelle 2022 annettua finanssipolitiikan ohjeistusta ja arvioidaan toteutunutta finanssipolitiikkaa suhteessa ohjeistukseen sekä sen sopivuutta.

Finanssipoliittinen ohjeistus vuodelle 2022 annettiin tilanteessa, jossa talous elpyi vahvasti. Poikkeuslauseke oli voimassa ja annettu ohjeistus oli kvalitatiivista. Komissio ja euroryhmä suosittelivat euroalueelle lievästi elvyttävää finanssipoliittista impulssia, mikä vaikutti EFB:n mukaan epäintuitiiviselta talouden elpymisen huomioiden. Toisaalta covid-toimien odotettu poistuminen huomioiden komission suositus oli yhtenäinen kiristävän finanssipoliittisen impulssin kanssa. EFB suositteli kesäkuussa 2021 kiristävää finanssipoliittista impulssia vuodelle 2022.

Venäjän hyökkäyssodan seurauksena EU-maat ottivat käyttöön uusia tukitoimia, mikä teki finanssipolitiikasta vuonna 2022 ennakoitua elvyttävämpää. Finanssipolitiikan kiristävä impulssi vuodelle 2022 oli n. $\frac{3}{4}$ BKT:sta. Vuoden 2022 finanssipolitiikka oli EFB:n arvion mukaan vastasyklistä, mutta vaikka alijäämät pienenivät, vieläkin rajoittavampi finanssipolitiikan impulssi olisi ollut perusteltua. Nopeampi finanssipolitiikan kiristys olisi myös auttanut EKP:ta saavuttamaan inflaatiotavoitteensa. Lisäksi yksittäisten, korkeasti velkaantuneiden euromaiden olisi tullut kiristää finanssipolitiikkaansa nopeammin. Kaikkien jäsenmaiden finanssipolitiikan impulssi oli vuonna 2022 kiristävää.

On huomattava, että EFB määrittelee *finanssipolitiikan virityksen (fiscal stance)* rakenteellisen perusjäämän suuruutena ja *finanssipolitiikan impulssin (fiscal impulse)* rakenteellisen perusjäämän muutoksen suuruutena. Esim. finanssipolitiikan impulssi voi olla kiristävä, vaikka finanssipolitiikan viritys olisi elvyttävä.

Luvussa 5 käsitellään EU:n finanssipoliittisen sääntökehikon uudistamista (EGR).

Keväällä 2020 sääntökehikon kehittämiseen oli EFB:n mukaan vähemmän paineita, koska korot olivat matalat ja huoli julkisen talouden kestävydestä pienempi. Tilanne muuttui pandemian ja Venäjän hyökkäyssodan sekä niiden pohjalta tehtyjen finanssipoliittisten toimien myötä. EFB:n mukaan viime aikoina tehdyt nopeat ja massiiviset finanssipoliittiset toimet ja poikkeuslausekkeiden käyttö ovat luoneet mielikuvan, ettei finanssipolitiikkaan kohdistu rajoitteita ja uudistamisesta on tullut vaikeampaa, mutta toisaalta aiempaa tärkeämpää.

EFB tukee vahvasti komission marraskuun 2022 ehdotusta finanssipolitiikan sääntöjen uudistamiseksi, koska se keskittyy oikeisiin asioihin (julkisen talouden kestävyys, vaatimusten eriyttäminen maittain, kansallinen omistajuus ja toimeenpano, indikaattorien yksinkertaistaminen). EFB kritisoi etenkin ehdotuksen maakohtaista lähestymistapaa (eli sitä, että keskitetty finanssipoliittinen kapasiteetti puuttuu esityksestä) sekä finanssipoliittisen ja rakenteellisen valvonnan (finanssipoliittinen sopeuttaminen, rakenteelliset uudistukset) yhdistämistä, koska investointien ja uudistusten vaikutusten arviointi tulee olemaan vaikeaa.

EFB:llä ei ole resursseja antaa yksityiskohtaisia ehdotuksia komission huhtikuussa antamaan lainsäädäntöehdotukseen. EFB kuitenkin suhtautuu varauksellisesti kvantitatiivisten turvalausekkeiden lisäämiseen. Sen mukaan sääntöjä voitaisiin turvalausekkeiden sijaan kiristää mm. 1) määrittelemällä tarkemmin mitä kontrollitilillä seuratuista poikkeamista seuraa ja millä ehdoin, 2) kiristämällä vaatimuksia/poistamalla mahdollisuus suunnitelman pidentämiseksi neljästä seitsemään vuoteen tai 3)

kasvattamalla kansallisten valvojen (IFI:en) roolia kansallisten suunnitelmien ja edistymisraporttien valvonnassa. Liittyen omaan rooliinsa EFB katsoo, että uuden, maittain eriytetymmän ja analyttisesti haastavamman sääntökehikon valvomisesta tulee sekä haastavampaa että toisaalta tarpeellisempaa, ja EFB:n rooli tulisi olla integroitu EGR-lainsäädäntöön.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunta, kirjallinen menettely 2.-3.11.2023

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta, kirjallinen menettely 3.11.2023

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

European Fiscal Board – Annual report 2023

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/EUS, finanssiasiantuntija Jonne Lehtimäki, p. +358 295 530 522
VM/KO, erityisasiantuntija Julia Niemeläinen, p. +358 295 530 043
VM/EUS, finanssiasiantuntija Leena Savolainen, p. +358 295 530 129

VAHVA-tunnus

EU/19/2023

Liitteet

-

Viite

-

Valtiovarainministeriö

Perusmuistio

EU/1167/2023-VM-1

Tiala Toni

27.10.2023

ECOFIN-neuvosto 9.11.2023, Bryssel; 11. Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomus Euroopan unionin talousarvion täytäntöönpanosta varainhoitovuodelta 2022

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto 9.11.2023

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Euroopan tilintarkastustuomioistuin on julkaissut 5.10.2023 vuosikertomuksensa varainhoitovuodelta 2022 ja se esitellään valtiovarainministereille Ecofin-neuvoston kokouksessa 9.11.2023. Esittelystä käynnistyy vuotuinen menettely koskien vastuuvapauden myöntämistä komissiolle EU:n talousarvion toimeenpanosta.

Vuosikertomusta käsitellään tammi- ja helmikuussa 2024 neuvoston budjettikomiteassa. Neuvoston suosituksesta vastuuvapauden myöntämiseksi EU:n komissiolle varainhoitovuodelta 2022 päätetään Ecofin-neuvostossa viimeistään maaliskuussa. Suositus toimitetaan Euroopan parlamentille, jonka on tarkoitus äänestää vastuuvapauden myöntämisestä komissiolle täysistunnossa huhtikuussa.

Suomen kanta komission vastuuvapauteen varainhoitovuodelta 2022 on valmisteilla ja asiasta laaditaan eduskunnalle E-kirjelmä.

Suomen kanta

Suomi ottaa tilintarkastustuomioistuimen esittelyn tiedoksi.

Pääasiallinen sisältö

Euroopan tilintarkastustuomioistuin tarkastaa joka vuosi EU:n talousarvion tulot ja menot ja tutkii, ovatko tilinpäätökset luotettavat sekä tulo- ja menotapahtumat sovellettavien sääntöjen mukaisia EU:n ja jäsenvaltioiden tasolla. Työ muodostaa perustan tarkastuslausumalle, jonka tilintarkastustuomioistuin antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 287 artiklan mukaisesti.

Varainhoitovuoden 2022 osalta tilintarkastustuomioistuimien toteaa EU:n tilinpäätöksen antavan oikean ja riittävän kuvan EU:n taloudellisesta asemasta. Lisäksi tilintarkastustuomioistuimien toteaa, että EU:n talousarvion vuoden 2022 tulot olivat lailliset ja sääntöjenmukaiset eikä virhetaso ollut olennainen. Näin ollen tilintarkastustuomioistuimien antaa puhtaan tarkastuslausunnon EU:n vuoden 2022 tilien luotettavuudesta sekä tulojen laillisuudesta ja asianmukaisuudesta.

Sen sijaan EU:n talousarvion menojen laillisuudesta ja asianmukaisuudesta tilintarkastustuomioistuimien antaa kielteisen lausunnon. Toteutettujen tarkastusten perusteella EU:n talousarviomenojen arvioitu kokonaisvirhetaso vuonna 2022 on 4,2 prosenttia, mikä ylittää olennaisuusrajana pidetyn 2 prosentin tason ja on korkeampi kuin vuonna 2021 (3,0 prosenttia). Suuririskisten menojen osuus tilintarkastustuomioistuimen tarkastamassa perusjoukossa kasvoi entisestään ja oli 66,0 prosenttia (vuonna 2021 63,2 prosenttia). Lisäksi suuririskisten menojen arvioitu virhetaso nousi. Tilintarkastustuomioistuimen mukaan virhetaso on olennainen ja laajalle ulottuva.

Elpymis- ja palautumistukivälineen menojen laillisuudesta ja asianmukaisuudesta tilintarkastustuomioistuimien antaa erillisen varauman sisältävän lausunnon. Toteutetuissa tarkastuksissa tilintarkastustuomioistuimien havaitsi maksuissa virheitä, joissa osassa virhetaso oli olennainen. Lisäksi tarkastuksissa havaittiin tapauksia, joissa toimenpiteet ja niihin liittyvät välitavoitteet tai tavoitteet oli suunniteltu heikosti.

Komission arvio menojen virhetasosta on alhaisempi kuin tilintarkastustuomioistuimella. Sen mukaan riskinalainen määrä maksamishetkellä vuodelta 2022 oli 1,9 prosenttia. Komission oma arvio jäännösvirhetasosta perustuu monivuotisiin valvontastrategioihin sekä toimeenpantuihin korjaaviin toimenpiteisiin ja rahoitusoikaisuihin.

EU:n talousarvion ja Next Generation EU -elpymisvälineen avustusrahoituksen maksattamatta olevat sitoumukset ylsivät vuoden 2022 lopussa ennätystasolle eli 453 miljardiin euroon (vuonna 2021 341,6 miljardia). Tämä johtui pääasiassa Next Generation EU -välineen sitoumuksista sekä uuden ohjelmakauden 2021–2027 yhteistyössä hallinnoitavia rahastoja koskevista uusista sitoumuksista. Uuden ohjelmakauden maksuja suoritettiin vielä vähän jäsenvaltioiden ohjelmien myöhäisen käynnistymisen seurauksena.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Sopimus Euroopan unionin toiminnasta 287 ja 319 artikla.

Euroopan unionin yleiseen talousarvioon sovellettavien varainhoitosääntöjen artikkelit 254-263.

Tilintarkastustuomioistuimien antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle lausuman tilien luotettavuudesta sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta. Kunkin varainhoitovuoden päätyttyä tilintarkastustuomioistuimien laatii vuosikertomuksen, johon on liitetty toimielinten vastaukset.

Neuvoston määränemmistöllä antamasta suosituksesta Euroopan parlamentti myöntää komissiolle talousarvion toteuttamista koskevan vastuuvapauden.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Asian käsittelystä Euroopan parlamentissa vastaa talousarvion valvontavaliokunta (CONT), jonka laatiman mietinnön pohjalta täysistunto äänestää vastuuvapauden myöntämisestä. Komission vastuuvapauden osalta raportojana toimii Isabel García Muñoz(S&D).

Euroopan parlamentin aikataulun mukaan talousarvion valvontavaliokunnan äänestykset ovat helmi-maaliskuussa ja täysistuntoäänestys vastuuvapaudesta huhtikuussa 2024.

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunta kirjallinen menettely 2.-3.11.2023

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta kirjallinen menettely 3.11.2023

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Asialla ei ole suoria taloudellisia vaikutuksia. Tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksella pyritään vaikuttamaan EU:n varainkäyttöön ja varainhallintaan.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomus varainhoitovuodelta 2022 (www.eca.europa.eu).

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/VVC, Neuvotteleva virkamies Toni Tiala, p. 02955 30361, toni.tiala@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/1167/2023
EU/8/2023

Liitteet**Viite**

Euroryhmän ja laajennetun kokoonpanon sekä pankkiunioni-kokoonpanon kokoukset 8.11.2023

Euroryhmä kokoontuu 8.11. kolmessa eri kokoonpanossa: varsinaisen euroryhmän lisäksi sekä laajennetussa että pankkiunionikokoonpanoissa. Alustavien asialistojen mukaan kokouksissa käsitellään seuraavia asioita:

Euroryhmä

1. Makrotaloudellinen kehitys euroalueella, ml. inflaatio ja tilannekatsaus finanssipolitiikan koordinaatiosta

Euroryhmä käy näkemystenvaihdon makrotalouden kehityksestä ja finanssipolitiikan koordinaatiosta. Euroalueen lyhyen aikavälin talousnäkymät ovat jatkuneet heikkoina. Kasvu on hidastunut nopean inflaation ja kiristyneen rahapolitiikan vuoksi, mutta työmarkkinat ovat toistaiseksi pysyneet vahvoina. inflaation hidastumisen euromaissa odotetaan jatkuvan, ja jäsenmaiden väliset inflaatioerot ovat vähitellen alkaneet kaventua, ja hintatasot ovat eriävien inflaatiokehitysten myötä konvergoituneet. Rahoitusmarkkinoilla geopoliittisten jännitteiden kasvu ja yritysten näkyvien heikentyminen on lisännyt markkinoiden epävarmuutta tulevasta kehityksestä ajaen osakemarkkinoita laskusuuntaan ja kasvattaen velkakirjojen riskilisiä. Euroryhmän keskustelun taustaksi komissio on analysoinut muistiossaan inflaatiota euroalueella: inflaation hidastumisen euromaissa odotetaan jatkuvan, ja hintojen nousun hidastuminen on laaja-alaistunut, mikä nähdään myös pohjainflaation hidastumisena.

Komissio julkaisee syysennusteensa 15.11. ja kertonee kokouksessa talouden näkymistä ennusteen pohjalta. Lisäksi komissio avannee alustavia näkemyksiään jäsenmaiden alustavista talousarviosuunnitelmista, joita koskevat komission arviot julkaistaan 22.11. osana komission syyspakettia.

2. Euroalueen kilpailukyky

Asiakohdassa on tarkoitus keskustella euroalueen kilpailukykyyn liittyvistä haasteista ja politiikkatoimista, joilla näihin haasteisiin voidaan vastata. Euroalueen hinta- ja kustannuskilpailukyky ja ulkomaan kauppa ovat viime vuosina kehittyneet suotuisasti, mutta tuottavuuskasvu on pysynyt vaimeana ja ero Yhdysvaltoihin on kasvanut. Kilpailukykyä koskevat haasteet liittyvät vihreään ja digitaaliseen siirtymään, energiankriisiin vuoksi nousseisiin energian hintoihin ja kasvaneisiin geopoliittisiin jännitteisiin. Euroalueen kilpailukykyä tukisivat tuote- ja prosessi-innovaatioita edistävä sääntelykehys ja infrastruktuuri, tehokkaat ja kilpailukykyiset markkinat, pienten ja keskisuurten yritysten rahoituksen saanti, sisämarkkinoiden ja pääomamarkkinaunionin syventäminen, tehokas velkajärjestely ja verojärjestelmä sekä investoinnit koulutukseen ja osaamiseen. Poliitiikkatoimien tavoitteet voivat olla

ristiriidassa keskenään. Ristiriitoja voi esimerkiksi olla aktiivisen teollisuuspolitiikan ja markkinoiden luomien kannustimien välillä.

Euroryhmän pankkiunionikokoonpano:

1. Raportti pankkiunionin toiminnallisista näkökohdista

- a) EKP:n valvontaelimen puheenjohtajan 18. kuuleminen
- b) Raportti yhteisen kriisinratkaisuneuvoston toiminnasta

Puolivuositaisessa pankkiunionin toimintaa koskevassa keskustelussa kuullaan EKP:n pankkivalvontaelimen puheenjohtajaa Andrea Enriaa ja EU:n kriisinratkaisuneuvoston uutta puheenjohtajaa Dominique Laboureixia. Heidän säännöllinen kuulemisensa on osa EKP:n pankkivalvontaelimen lakisääteistä vastuuvuolisuutta.

Enria nostanee kuulemisessaan esiin eurooppalaisen pankkisektorin tilanteen ja tuo mahdollisesti esille, miten eurooppalaisen pankkisektorin taloudellinen tilanne on vahvistunut, vaikkakin luottoriskit voivat uhata niiden tuottavuutta. Lisäksi hän kertonee, miten pankkisektorin häiriösietokyky on kehittynyt. Puheenvuorossa nostettaneen esille myös huomioita pankkivalvonnan keskittymisalueilta, kuten kiinteistösektorilta, rahoituksen hankinnasta, kyberriskeistä ja ilmastonmuutokseen liittyvistä haasteista sekä kerrottaneen Yhdysvaltojen ja Sveitsin markkinoilla tapahtuneiden muutosten vaikutuksesta pankkien toimintaan. Myös eurooppalaisen pankkisektorin toimijoiden läsnäoloa Venäjän markkinoilla käsitellään.

Laboureix korostanee puheenvuorossaan, että kriisinratkaisuneuvosto kannattaa komission kriisinratkaisua ja talletussuojaa koskevassa CMDI-lainsäädäntöpakettissa ehdottamia uudistuksia. Puheenvuorossa nousee esille Financial Stability Boardin kevään 2023 pankkikriiseistä julkaisema raportti, jonka perusteella nykyinen kriisinratkaisukehikko on asianmukainen, mutta siinä on kehittämiskohteita liittyen muun muassa riittävän likviditeettituen saatavuuteen kriisinratkaisussa. Laboureix kertonee myös pankkien MREL-tavoitteiden sekä yhteisen kriisinratkaisurahaston tavoitetasen täyttymisen etenemisestä.

Euroryhmän laajennettu kokoonpano:

1. Euroopan pääoma- ja rahoitusmarkkinoiden tulevaisuus: näkemystenvaihto markkinatoimijoiden kanssa

Euroryhmässä jatketaan keskustelua pääoma- ja rahoitusmarkkinoiden tulevaisuudesta. Keskustelun pohjaksi kuullaan markkinatoimijoiden näkemyksiä sijoittajien puolelta. Päähuomio on institutionaalisissa sijoittajissa, *hedge fundeissa* ja vähittäissijoittajien osallistumisessa. Keskustelua alustavat Euroopan suurimpiin kuuluvien eläkerahastojen edustajat hollantilaisesta APG:sta ja norjalaisesta NBIM:sta.

Liitteet -